

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania R. F.

przeciwko Z. w Ł.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 16 grudnia 2020 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 16 maja 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje adwokatowi M. A. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...). kwotę 240,00 (dwieście czterdzieści złotych) powiększoną o należny podatek VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu skarżącej w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 16 maja 2019 r., sygn. akt III AUa (...) oddalił apelację ubezpieczonej R.F. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 14 września 2018 r., sygn. akt VIII U (...) oddalającego jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 5 czerwca 2017 r. odmawiającej przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczona zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w zakresie punktu pierwszego. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie: (-) art. 12, art. 13 ust. 1 oraz art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu U. (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.), przez niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż u skarżącej nie występuje niezdolność do pracy, podczas gdy stwierdzono u niej szereg poważnych schorzeń, obniżających w oczywisty i istotny sposób sprawność jej organizmu, zaś suma tych schorzeń mając na względzie rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne oraz stwierdzone przez biegłych przeciwwskazania i ograniczenia w wykonywaniu zatrudnienia wskazują na utratę przez skarżącą zdolności do pracy zarobkowej; (-) art. 232 zdanie 2 w związku z art. 233 § 1, art. 278 § 1, art. 285 § 2, art. 286, art. 290 § 1 k.p.c., art. 381 i art. 382 k.p.c., przez wydanie orzeczenia z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, na podstawie odrębnych opinii biegłych sądowych oraz na skutek ich bezkrytycznej oceny, skutkujące nieustaleniem w należyty sposób stanu faktycznego sprawy, a w szczególności rzeczywistego stanu zdrowia skarżącej, a to w skutek nieprzeprowadzenia dowodu z łącznej opinii biegłych różnych specjalności lub z opinii odpowiedniego instytutu, celem stwierdzenia, czy suma wszystkich schorzeń zdiagnozowanych u skarżącej skutkuje utratą przez nią zdolności do pracy; (-) art. 232 w związku z art. 233 § 1, art. 278 § 1, art. 286, art. 290 § 1, art. 381 i art. 382 k.p.c., przez wydanie orzeczenia z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, na podstawie dowolnie wybranych opinii biegłych sądowych oraz na skutek ich bezkrytycznej oceny, skutkujące nieustaleniem w należyty sposób stanu faktycznego sprawy, a w szczególności rzeczywistego stanu zdrowia skarżącej, a to w skutek nieprzeprowadzenia dowodu z opinii Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy (lub Instytutu Medycyny Pracy), ewentualnie biegłego z zakresu medycyny pracy na okoliczność stanu zdrowia skarżącej i jego wpływu na możliwość podejmowania zatrudnienia zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami na otwartym rynku pracy, w szczególności, czy i jakie u niej występują przeciwwskazania do wykonywania pracy zgodnej z jej kwalifikacjami i czy w dacie wydania decyzji przez ZUS wnioskodawcom była niezdolna do pracy; (-) art. 232 zdanie 1 w związku z art. 286, art. 227, art. 217 oraz art. 162 k.p.c., przez

nieuwzględnienie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego kardiologa, pomimo, iż opinia biegłego kardiologa nie była jasna, pełna i kompletna; (-) art. 299 § 1 w związku z art. 381 i 382 k.p.c., przez nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania skarżącej na okoliczność wpływu stwierdzonych u niej w dacie wydawania decyzji przez ZUS schorzeń na wykonywanie pracy zarobkowej w zakresie swoich kwalifikacji oraz jakiejkolwiek innej pracy, który to dowód miał istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, ponieważ same opinie biegłych, w szczególności oceniane oddzielnie, nie mogą stanowić podstawy rozstrzygnięcia, ponadto, to na sądzie orzekającym spoczywa obowiązek samodzielnego stwierdzenia istnienia przesłanek warunkujących przyznanie prawa do świadczeń rentowych; (-) art. 382 i art. 386 § 1 k.p.c., przez niezrealizowanie przez Sąd drugiej instancji funkcji kontrolnej i rozpoznawczej oraz niespełnienie jego procesowej funkcji w zakresie zbadania materiału dowodowego i dokonanie ustaleń faktycznych w sprawie, a w razie konieczności również uzupełnienia materiału dowodowego w toku postępowania apelacyjnego, w szczególności przez nieusunięcie wątpliwości w zakresie rzeczywistego stanu zdrowia skarżącej, które to błędy Sądu spowodowały wadliwe przyjęcie, iż skarżąca jest zdolna do wykonywania pracy zarobkowej.

Mając na uwadze powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części oraz o uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Ł. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego. Pełnomocnik powódki wniósł o przyznanie mu kosztów pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, oświadczając jednocześnie, że nie zostały one uiszczone ani w całości, ani w części.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Sąd Apelacyjny w ślad za Sądem Okręgowym szeregu przepisów postępowania, prowadzących do błędnych ustaleń i w konsekwencji naruszenia prawa

materialnego, tj. art. 12, art. 13 ust. 1 oraz art. 57 ust. 1 ustawy emerytalnej. W ocenie skarżącej Sąd orzekający bezkrytycznie oparł się na wydanych w niniejszej sprawie opiniach biegłych lekarzy o specjalizacji z zakresu interny-kardiologii, neurologii, hematologii oraz reumatologii. Każdy z biegłych wydał swoją opinię oddzielnie - w zakresie swojej specjalności i w każdej z tych opinii biegli stwierdzili istnienie u skarżącej szeregu schorzeń, twierdząc jednak, że nie powodują one niezdolności do pracy. Tymczasem, w ocenie skarżącej, zgodnie z powszechnie obowiązującym orzecznictwem Sąd, zobowiązany był w takiej sytuacji zasięgnąć opinii łącznej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Przy powołaniu się w skardze kasacyjnej na przesłankę przedsądu jaką jest jej oczywista zasadność należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Tymczasem skarżąca nie wykazała, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia prawa w powyższym rozumieniu, ani że zaskarżony wyrok jest oczywiście wadliwy. Polemiczna skarga kasacyjna zawiera rozmaite kontrowersje faktyczne i prawne, które wszakże nie zostały objęte adekwatnymi - innymi niż rzekomo oczywista zasadność wniesionej skargi - wnioskami o przyjęcie

jej do merytorycznego rozpoznania, których Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani zastępować strony skarżącej w sformułowaniu takich wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, które wymagałyby merytorycznej interwencji najwyższej instancji sądowej. Oczywistość naruszenia przepisów prawa powinna być widoczna od razu, bez wnikania w szczegóły sprawy oraz bez potrzeby ponownej analizy istotnych kontrowersji prawnych, których wszakże autorka skargi kasacyjnej nie sformułowała w postaci potencjalnie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) lub potencjalnej potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości na gruncie złożonych ustaleń faktycznych przedmiotowej sprawy (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Takich potencjalnie adekwatnych wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy nie może domyślać się, ani poszukiwać w procedurze przedsądu.

Zarzut skarżącej, że Sąd drugiej instancji „naruszył szereg przepisów postępowania, prowadzących do błędnych ustaleń i w konsekwencji naruszenia prawa materialnego”, albowiem „bezkrytycznie oparł się na wydanych w sprawie opiniach biegłych lekarzy” nie uzasadniał twierdzenia o rzekomej oczywistości skargi już dlatego, że jego uwzględnienie wymagałoby potencjalnego uzupełnienia postępowania dowodowego bez wymaganej co najmniej *prima facie* pewności, że sporządzenie łącznej opinii lekarzy o specjalnościach interny-kardiologii, neurologii, hematologii oraz reumatologii, mogłoby prowadzić do korzystnych ocen medycznych w zakresie stanu jej zdrowia i spornej niezdolności do pracy. Powołani w sprawie biegli powyższych specjalności ocenili, że skarżąca choć posiada liczne schorzenia, pozwalają jej one na wykonywanie zatrudnienia na wszystkich zajmowanych dotychczas stanowiskach pracy, w tym w zawodzie wyuczonym – technik ogrodnik. Sąd natomiast nie ma obowiązku dopuszczania z urzędu kolejnych wniosków dowodowych, jeżeli dochodzi do suwerennego przekonania, że skarżąca nie spełnia przesłanki niezdolności do pracy z przyczyn medycznych. Potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego nie może wynikać wyłącznie z niezadowolenia strony z niekorzystnych dla niej konkluzji biegłych, lecz może być następstwem umotywowanych i usprawiedliwionych zastrzeżeń do dotychczasowych opinii. W przeciwnym razie sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty strona nie uzyskalaby opinii

zgodnej z jej oczekiwaniami (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99, LEX nr 53135). Tymczasem skarżąca nie mogła oczekiwać na dopuszczanie kolejnych dowodów z opinii innych biegłych (medycyny pracy) czy też opinii łącznej, aż do potwierdzenia jej subiektywnych racji, zwłaszcza że w skardze nie zawarto konkretnych zarzutów co do opinii biegłych lekarzy sądowych, którzy nie podzielili polemicznych i subiektywnych oczekiwań skarżącej na przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., przyznając pełnomocnik skarżącej należne jej koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.